

Dulliau o sicrhau sero net ledled y DU

RHAGAIR GAN BEDWAR ARCHWILYDD CYFFREDINOL Y DU

Rhagair

Mae'r Cenhedloedd Unedig yn disgrifio newid hinsawdd fel mater diffiniol ein hoes. Rydym eisoes yn gweld yr effeithiau ledled y byd, ac ar ein hamgylchedd, ein pobl a'n seilwaith yma yn y DU. Os na chaiff ei atal, dim ond cynyddu wnaiff yr effeithiau hyn.

Mae Llywodraeth y DU a'r llywodraethau datganoledig wedi pasio deddfwriaeth sy'n ymrwmo i gyflawni allyriadau nwyon tŷ gwydr 'sero net' erbyn 2050 ar yr hwyraf. Yn ei adroddiad cynnydd diweddaraf i Senedd y DU (Mehefin 2023), dywedodd y Pwyllgor Newid Hinsawdd fod "ei hyder yng ngallu'r DU i gyrraedd ei thargedau tymor canolig wedi lleihau yn y flwyddyn ddiwethaf". Mae pwysau cyfredol ar gyllid cyhoeddus a'r costau byw cynyddol yn cyflwyno heriau i wneud cynnydd tuag at y targed yn 2050, ond mae methu ag arafu newid hinsawdd a pharatoi ar gyfer newidiadau yn ein hinsawdd yn debygol o osod cost drom ar genedlaethau'r dyfodol. Yn y cyfamser, mae risgiau gwastraff, costau cynyddol a'r risg y bydd prosiectau'n methu â dwyn manteision amgylcheddol sylweddol yn uchel. Fodd bynnag, os caiff ei gynllunio a'i gyflawni'n effeithiol, gall buddsoddi mewn mynd i'r afael â newid hinsawdd helpu llywodraethau i wireddu nodau polisi ehangach hefyd.

Mae graddfa a chymhlethdod yr her yn anferthol, ac nid yw canlyniadau newid hinsawdd yn parchu ffiniau. Bydd Llywodraeth y DU a'r llywodraethau datganoledig yn cynyddu'r tebygolrwydd o gyrraedd eu nodau polisi o ran yr hinsawdd os byddant yn dysgu oddi wrth ei gilydd ac yn cydweithio lle mae amcanion yn gyson â'i gilydd. Dyma pam fo craffu allanol yn dyngedfennol hefyd. Bydd y pedair swyddfa archwilio ledled y DU yn gweithio'n unigol a chyda'i gilydd i graffu ar gynnydd tuag at sero net, gan ddwyn cysylltiadau ar draws ffiniau sefydliadol, croesholi data ariannol ac ystyried pa mor effeithlon ac effeithiol y mae arian cyhoeddus yn cael ei wario i gyrraedd y nodau hyn.

Trwy ein hymgysylltu rheolaidd, a chan dynnu ar y gwersi o waith archwilio blaenorol, gallwn siarad ag awdurdod wrth ein deddfwrfeydd a'n gwasanaethau cyhoeddus am gynnydd, yr hyn sy'n gweithio, a ble y mae'r risgiau. Mae ein hawliau mynediad a'n hannibyniaeth yn golygu y gallwn daflu goleuni ar sut y mae cyflawni sero net yn gweithio'n ymarferol, gan adrodd heb 'ofni na ffafrio'. Mae archwilwyr hefyd mewn sefyllfa dda i ystyried sut y mae timau cyllid yn y cyrff a archwilir gennym yn ymgodymu â risgiau newid hinsawdd ac yn ymateb i ddatblygiadau mewn safonau adrodd ariannol.

Gan adeiladu ar ein gwaith hyd yma, rydym wedi dod ynghyd i gynhyrchu'r adroddiad hwn ar y cyd ar gyfer pawb sydd â diddordeb yn y pwnc yma ac i oleuo trafodaeth gyhoeddus. Mae'r adroddiad yn crynhoi'r proffil allyriadau cyfredol a'r pwerau, cyfrifoldebau, ymrwymadau a threfniadau cyflawni ar gyfer yr agenda sero net ledled y DU.

Mae ein swyddfeydd archwilio ill pedair yn gwneud eu hymrwymadau sero net eu hunain a byddwn yn parhau i rannu gwybodaeth a phrofiad ac archwilio cyfleoedd ar gyfer cydweithio pellach ar y pwnc hollbwysig yma yr ydym yn disgwyl iddo gael sylw cryf yn ein rhaglenni gwaith dros y blynyddoedd nesaf.

Stephen Boyle,
Archwilydd Cyffredinol,
Archwilio yr Alban

Dorinnia Carville,
Rheolwr ac Archwilydd
Cyffredinol, Swyddfa
Archwilio Gogledd
Iwerddon

Adrian Crompton,
Archwilydd Cyffredinol,
Archwilio Cymru

Gareth Davies,
Rheolwr ac Archwilydd
Cyffredinol, Y Swyddfa
Archwilio Genedlaethol

YNGLŶN Â'R ADRODDIAD

Ynglŷn â'r adroddiad

1 Darn o waith ar y cyd rhwng swyddfeydd archwilio cyhoeddus pedair gwlad y DU – Audit Scotland, Archwilio Cymru, y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a Swyddfa Archwilio Gogledd Iwerddon – yw'r adroddiad hwn ac fe'i lluniwyd ag ymgysylltiad gan bob priod llywodraeth neu weinyddiaeth. Mae'n nodi deddfwriaeth, polisi, strategaeth, trefniadau llywodraethu a monitro Llywodraeth y DU a'r llywodraethau datganoledig sy'n berthnasol i gyflawni allyriadau nwyon tŷ gwydr sero net.

2 Mae sawl nod i'r gwaith yma:

- Disgrifio sut y mae'r cyfrifoldebau a'r pwerau ar gyfer cyrraedd y targed sero net wedi'u rhannu rhwng Llywodraeth y DU a phob un o'r llywodraethau datganoledig.
- Darparu mewnwleddiad ac ysgogi trafodaeth gyhoeddus am ddull cyffredinol pob un o wledydd y DU ar gyfer cyflawni sero net.
- Rhoi cymorth i graffu ar drefniadau'r llywodraethau i gyflawni sero net.
- Gosod y sylfeini ar gyfer gwaith pellach posibl ar newid hinsawdd gan swyddfeydd archwilio cyhoeddus y DU.